Jyrki Peisa 22.1.2019 8/19/L/A

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Asia: HE 314/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi raskaiden kuorma-autojen tienkäyttöverosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Pyydettynä lausuntona hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi raskaiden kuorma-autojen tienkäyttöverosta ja eräiden lakien muuttamisesta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Metsäteollisuuden noin 80 miljoonan tonnin vuotuisista kuljetuksista Suomen rajojen sisällä noin 75 % on tiekuljetuksia. Kuljetusmäärät ovat uusien investointien myötä kasvussa useita miljoonia tonneja vuositasolla. Merkittävä osa toimialan kuljetuksista hoidetaan ulkomaisella kalustolla.

Hallituksen esityksellä on tarkoitus ottaa käyttöön raskaan liikenteen tienkäyttömaksu. Maksukertymän arvioidaan olevan 34 miljoonaa euroa, josta kotimaisen kaluston osuus 28 miljoonaa euroa, ja ulkomaisen 6 miljoonaa euroa. Kustannus kompensoitaisiin kotimaiselle raskaalle liikenteelle käyttövoimaveroa alentamalla. Ulkomainen kalusto ei kompensaatiota saisi.

Tienkäyttöveron on hallituksen esityksen perusteluissa arvioitu lisäävän hallinnollisia kustannuksia ja byrokratiaa. Veron periminen, mukaan lukien siihen liittyvät tietojärjestelmien muutosvaateet, lisäisi Liikenne- ja viestintäviraston työtaakkaa ja kustannuksia. Veron valvonta puolestaan aiheuttaisi lisätyötä poliisille, Rajavartiolaitokselle ja Tullille. Vuotuisiksi hallinnollisiksi lisäkustannuksiksi arvioidaan noin 2,5 miljoonan euroa. Valtiontalouden kannalta tienkäyttöveron käyttöönotto olisi siten noin 3,5 miljoonaa ylijäämäinen. Vaikutusarvioiden on hallituksen esityksen perusteluissa todettu olevan epävarmoja ja perustuvan oletuksiin.

EU-maissa on käytössä erilaisia kuljettuun aikaan tai matkaan perustuvia tiemaksujärjestelmiä. Järjestelmien käyttöönotto on jäsenmaille vapaaehtoista. Vinjettidirektiivissä on vahvistettu raskaille ajoneuvoille jäsenvaltioita velvoittavat aikaperusteisten ajoneuvoverojen vähimmäistasot, ja toisaalta määritelty säännöt ja enimmäistasot infrastruktuurin käytöstä perittäville tietulleille ja käyttäjämaksuille, joita jäsenvaltiot voivat halutessaan ottaa käyttöön. Komissio on halunnut muutoksia vinjettidirektiiviin ja aikaperusteiseen käyttäjämaksuun, jonka on

katsottu johtaneen ulkomaisen liikenteen syrjimiseen. Lisäksi komission mukaan aikaperusteinen maksu ei riittävästi edistä saastuttaja maksaa ja käyttäjä maksaa -periaatteiden toteutumista. Komissio esittikin vuonna 2017 aikaperusteisesta käyttäjämaksusta luopumista ja korvaamista ajettuun matkaan ja hiilidioksidipäästöihin perustuvalla kilometrimaksulla.

Nyt ehdotettu Suomen tienkäyttövero olisi aikaan perustuva. Veron valmistelun aikana EU:n komission virkamiehet ovat tuoneet esille esityksen ristiriidat suhteessa EU-oikeuteen, kun tienkäyttövero kohdistuisi tosiasiallisesti vain ulkomaiseen ja yli 12-tonniseen kalustoon.

Metsäteollisuus vastustaa vinjetin ja tiemaksujen käyttöönottoa Suomessa. Ehdotettu tienkäyttövero lisäisi rahdinantajien kustannustaakkaa ja olisi ulkomaista kuljetuskalustoa diskriminoiva. Lisäksi tienkäyttövero ja sen edellyttämät uudet tieto- ja muu järjestelmät lisäisivät viranomaistyötä tilanteessa, jossa esimerkiksi Liikenne- ja viestintäviraston resurssit ovat jo ennestään niukat. Hallinnolliset kulut voivat metsäteollisuuden näkemyksen mukaan olla merkittävästikin hallituksen esityksessä arvioituja suuremmat. Järjestelmän hyöty on siten valtiontalouden näkökulmastakin erittäin kyseenalainen.

Hallitusohjelmaan on kirjattu, ettei teollisuuden kustannuksia kuluvalla hallituskaudella lisätä. Tästä tulee pitää kiinni.

Metsäteollisuus ry

Jyrki Peisa
energiajohtaja